

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫНЫН СУДЬЯЛАР КОЛЛЕГИЯСЫНЫН
АНЫКТАМАСЫ**

Кызыл-Кыя шаардык мэриясынын сунуштамасын өндүрүшкө
кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2017-жылдын 27-январы

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: Нарынбекова А.О., Касымалиев М.Ш., Осмонбаев Э.Ж., катчы Азарова М.Ж. катышуусу менен, Кызыл-Кыя шаардык мэриясынын сунуштамасын карап чыгып, төмөнкүлөрдү

т а п т ы:

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына 2016-жылдын 21-декабрында Кызыл-Кыя шаардык мэриясынан «Ош областынын Ноокат районундагы Ак-Булак айылдык кеңешин Кызыл-Кыя шаардык кеңешинин административдик баш ийүүсүнө өткөрүп берүү жөнүндөгү» Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин Президиумунун 1982-жылдын 11-ноябрындагы №4145-Х сандуу Указынын 2-пунктун жана ага тиркеме болгон Кыргыз мамлекеттик жер долбоорлоо институтунун «Ош областынын Ноокат району жана эл депутаттарынын Кызыл-Кыя шаардык кеңешине баш ийген аймактардын арасындагы чек аранын» сүрөттөлүшү, «Ош областынын Ноокат районундагы Кулатов айылдык кеңешинин курамынан Ынтымак, Беш-Бурхан, Арык-Бою, Дөң-Маала, Акшар, Таш-Булак, Челекчи жана Ничке-Суу айылдарын алып чыгуу жана алардын базасында Ынтымак айылдык кеңешин түзүү жөнүндөгү» Кыргыз Республикасынын 1996-жылдын 5-июлундагы №36 сандуу Мыйзамын, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 8-беренесинин 2-бөлүгүнө, 74-беренесинин 2-бөлүгүнүн 6-пунктуна, 110-беренесинин 2-3-бөлүктөрүнө, 111-беренесинин 1-бөлүгүнө, 112-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп табуу жөнүндө сунуштама келип түшкөн.

Сунуштамада Кызыл-Кыя шаардык мэриясы 2005-жылы Кызыл-Кыя шаарынын административдик аймагына таандык болгон Жин-Жиген элдүү

пунктундагы өндүрүштүк аянтка «Түштүк Кыргыз цемент» жабык акционердик коомуна караштуу болгон цемент заводунун курулушунун башталышы Кызыл-Кыя шаары менен Ноокат районунун ортосунда аталган жердин таандуулугу боюнча талаш жаратканын белгилейт. Бул маселе боюнча Жалал-Абад райондор аралык соту 2011-жылдын 12-августундагы чечиминде Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин Президиумунун 1982-жылдын 11-ноябрындагы №4145-Х сандуу Указы менен бекитилген Кыргыз мамлекеттик жер долбоорлоо институнун «Ош областынын Ноокат району жана эл депутаттарынын Кызыл-Кыя шаардык кеңешине баш ийген аймактардын арасындагы чек аранын» сүрөттөлүшүнө басым жасап, Ноокат райондук прокуратурасынын бул маселе боюнча доо арызын канааттандырган.

Кайрылуучу тарап 2012-жылдын 10-июлунда Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик архивинен алынган расмий укук берүүчү документтерге таянып, Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин Президиумунун 1982-жылдын 11-ноябрындагы №4145-Х сандуу Указына тиркелген чек аралардын сүрөттөлүшү жана чиймеде Жин-Жиген элдүү пунктунун 20% гана Кызыл-Кыя шаардык кеңешинин административдик аймагына кирип, ал эми Жин-Жиген элдүү пунктунун 80%, Беш-Буркан Агартуу, Челекчи, Таш-Булак элдүү пункттары Кызыл-Кыя шаардык кеңешинин административдик аймагына кирбей Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин Президиумунун 1960-жылдын 20-октябрындагы Указы, 1965-жылдын 28-майындагы №574-VI Указы, 1966-жылдын 22-августундагы №866-VI Указы, 1975-жылдын 27-ноябрындагы №262-1X Указы, 1982-жылдын 11-ноябрындагы №4145-Х Указынын 1-бөлүмү менен дал келбей, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 8-беренесинин 2-бөлүгүнө, 74-беренесинин 2-бөлүгүнүн 6-пунктуна, 110-беренесинин 2-3-бөлүктөрүнө, 111-беренесинин 1-бөлүгүнө, 112-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп эсептейт.

Ошондой эле, Кызыл-Кыя шаардык мэриясы Кыргыз Республикасынын 1996-жылдын 5-июлундагы №36 сандуу Мыйзамы жогоруда аталган Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин Президиумунун указдарына дал келбей, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын көрсөтүлгөн беренелерине каршы келээрин жана Беш-Бурхан, Агартуу (Дон-Маала, Акшар, Ничке-Суу), Челекчи, Таш-Булак элдүү пункттарында жашаган адамдардын Конституциянын 110-беренесинде, 112-беренесинин 1-бөлүгүндө, 52-беренесинде аныкталган укуктары бузулгандыгын, тактап айтканда Беш-Бурхан, Агартуу (Дон-Маала, Акшар, Ничке-Суу), Челекчи, Таш-Булак, Арык-Бою элдүү пункттары Кызыл-Кыя шаардык кеңешинин административдик аймагына таандык болуп, ал эми Ош областынын Ноокат районундагы Кулатов айылдык кеңешинин курамына таандык эмес экендигине карабай Кулатов айылдык кеңешинин курамынан

алып чыгып, алардын базасында Ынтымак айылдык кеңешин түзүп жаткандыгын белгилейт.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы кайрылууну жана ага тиркелген материалдарды изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья А.О. Нарынбекованын маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 97-беренесинин 6-бөлүгүнө, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 18-беренесинин 1-бөлүгүнө ылайык Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы мыйзамдар жана башка ченемдик укуктук актылар Конституцияга карама-каршы келген учурда аларды Конституцияга ылайык эмес деп табат. Жогоруда аталган конституциялык Мыйзамдын 19-беренесинин 2-бөлүгүнө ылайык Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы талаштагы ченемдик укуктук актынын конституциялуулугун текшерүүдө материалдык жана формалдык контролду жүзөгө ашырат. Материалдык контрол бул талаштагы мыйзамды жана башка ченемдик укуктук актыларды мазмуну боюнча Конституцияга ылайык келүүсүн текшерүү болуп саналат. Ал эми формалдык контрол аларды таризи, кабыл алуу, кол коюу, жарыялоо жана колдонууга киргизүү тартиби боюнча текшерүү дегенди билдирет.

Кыргыз Республикасынын колдонуудагы Конституциясы күчүнө киргенге чейин кабыл алынган мыйзамдардын жана башка ченемдик укуктук актылардын конституциялуулугун текшерүү бир гана алардын мазмуну боюнча жүргүзүлүшү мүмкүн.

Ченемдери талашылып жаткан Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин Президиумунун 1982-жылдын 11-ноябрындагы №4145-Х сандуу Указы жана Кыргыз Республикасынын 1996-жылдын 5-июлундагы №36 сандуу Мыйзамы алар кабыл алынган учурда колдонууда болгон Кыргыз ССРинин 1978-жылдагы жана Кыргыз Республикасынын 1993-жылдагы конституциялары менен бекитилген жол-жоболордун негизинде жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы Конституциясы күчүнө киргенге чейин кабыл алынгандарына байланыштуу алардын конституциялуулугун текшерүү мазмуну боюнча жүргүзүлөт.

Кайрылуучу тараптын пикири боюнча жогоруда аталган ченемдик укуктук актылар администрациялык-аймактык бөлүштүрүү маселелерин адилетсиз жөнгө салышкан. Бул менен бирге сунуштамада талаштагы ченемдик укуктук

актылардын Конституцияга ылайык эмес экендиги жөнүндө эч кандай укуктук негиздеме берилген эмес.

«Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 19-беренесинин 1-бөлүгүнө ылайык Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы конституциялык контролду жүзөгө ашырууда укук маселелерин гана чечет. Ал эми адилеттик, саясий, маданий, адеп-ахлак, моралдык категориядагы коомдук мамилелерди укук тарабынан баалоо мүмкүн эмес.

Мындай шартта Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы талаштагы ченемдик укуктук актылардын Конституцияга ылайык келүүсү жөнүндөгү маселеде күмөндүүлүктүн жок экендигин жана администрациялык-аймактык бөлүштүрүү маселелеринин адилеттиги тууралуу иштерди конституциялык сот өндүрүш алкагында кароо мүмкүн эместигин белгилейт.

Мындан тышкары, Кызыл-Кыя мэриясынын 1996-жылдын 5-июлундагы №36 сандуу Мыйзамы Кыргыз Республикасынын мурдагы Президенти тарабынан кабыл алынгандыгы тууралуу пикири жаңылыштык болуп эсептелет, себеби аталган Мыйзам Кыргыз Республикасынын 1993-жылдагы Конституциясынын 58-беренесинин 1-бөлүгүнүн 6-пунктуна ылайык Жогорку Кеңештин Мыйзам чыгаруу жыйыны тарабынан кабыл алынган, ал эми Президент бул Мыйзамга кол коюп, элге жарыялаган.

Жогоруда аталган тыянактардын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 1-пунктун, 5-бөлүгүн жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы

а н ы к т а д ы:

1. Кызыл-Кыя шаардык мэриясынын сунуштамасы өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.
2. Сунуштама жана ага тиркелген материалдар кайтарылып берилсин.
3. Аныктама Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

А. О. Нарынбекова

М.Ш. Касымалиев

Э.Ж. Осмонбаев

№ 06-0